

Kerstboek

D
E
V
O
N
K

1947

VAN GORCUM & COMP. ASSEN.

KERSTBOEK
DE VONK

SAMENGESTELD DOOR

R. OOSTRA

EN

R. BUURMA-VREDEVOOGD

1947

VAN GORCUM & COMP. N.V. (G. A. HAK EN H. J. PRAKKE)
UITGEVERS - ASSEN

INHOUD

	Blz.
<i>Waarom vieren we Kerstfeest</i> , door R. Oostra	3
<i>Plaat van Jan Luijken</i>	4
<i>Kerstprogramma voor de huiskamer</i>	5
<i>Kerstverhaal uit de Bijbel</i>	6
<i>Een raadsel</i>	8
<i>Kerstgebruiken</i> , door R. Oostra	9
<i>Toch Kerstfeest</i> , door R. Buurma Vredevoogd	11
<i>De Kerstboom</i>	16
<i>De Herders</i> ,	17
<i>Wat Boukje met Kerstmis begreep</i> , door W. J. Bakker-Tenthoff	18
<i>Onze wedstrijd</i> ,	23
<i>Knutselwerkjes voor Kerstmis</i>	24
<i>Bij de kribbe</i> , kerstspel voor kinderen ,	26
<i>Kerstmis voor iedereen</i> , door Da H. J. Modderman ,	31

Omslag en illustraties van Lies Veenhoven en W. Bloemena

WAAROM VIEREN WE KERSTFEEST?

Ja, waarom vieren we eigenlijk Kerstfeest? Uit gewoonte? Omdat de beide Kerstdagen nu eenmaal op de kalender staan en omdat 't wel gezellig is in de koude donkere Decemberdagen wat flikkerende lichtjes aan te steken aan de kerstboom en daarbij wat te dromen van warmte en licht?

Dat is de buitenkant en dat kan wel prettig en gezellig zijn, maar meer toch ook niet. Weet je dat je ook Kerstmis kan vieren zonder kerstboom en zonder lichtjes en dat je dan zelfs de ontdekking kan doen dat het dan pas ècht is? Dat lijkt vreemd, hè?

En toch is dat mogelijk. In de oorlogstijd heb ik zo'n Kerstfeest beleefd. We zaten gevangen, ergens in Duitsland. Met meer dan honderd mensen in één kamer, gekleed in boevenpakjes zaten we dicht op een gepakt en luisterden samen naar de Boodschap van Kerstmis, de boodschap van licht in de duisternis, van vrede op aarde. En midden in de ellende zag je toch op alle gezichten dat al die mannen *er in geloofden*. 't Ging daar niet meer om vrolijk vlammeende lichtjes, om cadeautjes en lekkers, want van dat alles was er niets, nee 't ging nu om het *echte* van Kerstmis: om het heilig kind zelf, dat liefde en blijdschap wou brengen, overal waar ellende was en groot verdriet.

Jongens en meisjes, als ik dit schrijf dan begrijp je wel, dat ik niet bedoel, dat ik zou wensen, dat jullie ook eens een Kerstfeest in gevangenschap zouden vieren. Maar wat ik wel wens is dit: als je straks bij de kerstboom zit en er is een stralend licht en een weldadige warmte om je heen, denk dan niet alleen aan de buitenkant maar denk ook aan het *echte* van Kerstmis: Een zo grote liefde schenkt God ons, dat Hij het kindeke Jezus tot ons zendt om onze duisternis tot licht, onze strijd tot vrede, ons verdriet tot eeuwige blijdschap te maken.

R. Oostra.

Zo graveerde, dat is tekenen in een koperen plaat met een heel scherpe naald, Jan Luyken, die omstreeks het jaar 1700 leefde, het kindeke Jezus. Om hem heen staat Jozef, de vader, die tot rust maant en zit de gelukkige moeder Maria. Verblijde mensen komen aanlopen achter de herders, aan wie de Engél in het veld de geboorte van Gods zoon verkondigde, om het kindeke hun eer te bewijzen.

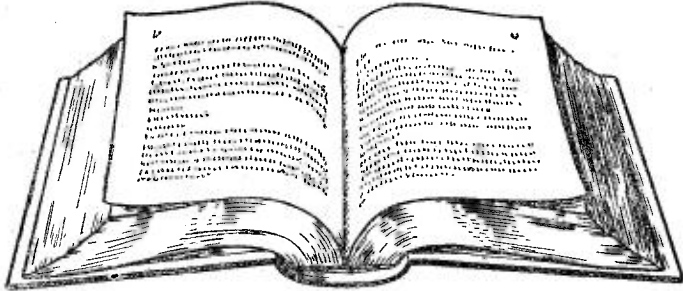
Kerstprogramma

VOOR DE HUISKAMER

- I. Samen zingen:
Welkom, welkom schone boom.
- II. Vader of Moeder vertelt, waarom wij Kerstfeest vieren.
- III. Een der kinderen zegt een Kerstgedichtje.
- IV. Vader vertelt het Bijbels verhaal, liefst uit de Bijbel. Zijn er kleine kinderen bij dan met eigen woorden of uit een der vorige Kerstboeken.
- V. We zingen samen een paar kerstliedjes.
- VI. Pauze, waarin Moeder voor een tractatie zorgt.
- VII. Na de pauze zingen allen samen en dan komt
- VIII. Een kerstvertelling.
- IX. Na dit verhaal, als 't nodig is voor kleine kinderen een Korte Pauze.
- X. We eindigen met een Kerstgedichtje van één der kinderen, en we zingen samen nog een paar Kerstliederen.

KERSTVERHAAL

uit de Bijbel

(Lukas 1 vs 26 e.v.; Lukas 2 vs 1-10; Mt. 2 vs 1-12.)

God zond de Engel Gabriël naar een stad in Galilea, genaamd Nazareth tot een vrouw die getrouwd was met een man wiens naam was Jozef, uit het huis Davids; en de naam der vrouw was Maria.

En de Engel zeide: „Wees gegroet gij begenadigde; de Heer is met u, gij zijt gezegend onder de vrouwen. Vrees niet Maria, want gij hebt genade bij God gevonden.

Zie gij zult een zoon krijgen en gij zult hem noemen Jezus.”

En Maria zeide: „Zie, ik ben dienstmaagd des Heren, mij geschiede naar uw woord.” En de engel ging weg van haar. En het geschiedde in die dagen dat er een gebod uitging van den Keizer Augustus, dat de gehele wereld beschreven zoude worden.

En zij gingen allen om beschreven te worden, een ieder naar zijn eigen stad.

En Jozef ging óók op, van Galiléa uit de stad Nazareth, naar Judéa tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt (omdat hij uit het huis en geslacht Davids was), om beschreven te worden met Maria zijn vrouw.

En het geschiedde, als zij daar waren, dat haar een zoon geboren werd en zij wond hem in doeken, en lei hem neder in de kribbe, omdat voor hen geen plaats was in de herberg.

En daar waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hunne kudde.

En zie, een Engel des Heren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heren omscheen ze, en zij vreesden met grote vrees.

En de Engel zeide tot hen: „Vreest niet, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal, *namelijk* dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heer, in de stad Davids.

En dit zal u het teken zijn: gij zult het kindeken vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe.”

En van stonde aan was *daar* met den Engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: Ere zij God in de hoogste *hemelen*, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen!

En het geschiedde, als de Engelen van hen weggevaaren waren naar de hemel, dat de herders tot elkander zeiden: Laat ons dan henengaan naar Bethlehem, en laat ons zien het woord dat er geschied is hetwelk de Heer ons heeft verkondigd.

En zij kwamen met haast, en vonden Maria en Jozef, en het kindeken liggende in de kribbe.

En als zij het gezien hadden, maakten zij alom bekend het woord dat hun van dit kindeke gezegd was.

En allen die het hoorden, verwonderden zich over hetgeen hun door de herders gezegd werd. En de herders keerden weder, verheerlijkende en prijzende God over alles wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was.

Toen nu Jezus geboren was te Bethlehem, gelegen in Judéa in de dagen van den Koning Herodes, zie, enige wijzen van het Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen, zeggende:

„Waar is de geboren Koning der Joden? want wij hebben gezien zijn ster in het Oosten, en zijn gekomen om hem te aanbidden.”

De Koning Herodes nu *dit* gehoord hebbende, werd ontroerd, en geheel Jeruzalem met hem; en bijeenvergaderd hebbende alle de Overpriesters en Schriftgeleerden des volks, vragde van hen, waar de Christus zoude geboren worden.

En zij zeiden tot hem: Te Bethlehem, in Judéa; want alzó is geschreven door den Profeet: En gij Bethlehem, *gij* land van Juda, zijt geenszins de minste onder de Vorsten van Juda; want uit u zal de Leidsman voortkomen die mijn volk Israëel weiden zal.

Toen heeft Herodes de wijzen heimelijk ingeroepen, en vernam van hen de tijd wanneer de ster verschenen was; en hen naar Bethlehem zendende, zeide hij: Reist henen en onderzoek naar dat kindeke, en als gij het zult gevonden hebben, boodschapt het mij, opdat ik óók kome en het aanbidde.

KE STGEBRUIKEN

In de allereerste eeuwen van het Christendom werd het Kerstfeest nog niet gevierd. Het oudste bericht over dit feest is van de Kerkvader Chrysostomus, die in 't jaar 386 schreef dat men gewoon is op 25 Dec. de geboorte van Jezus te vieren. We kunnen dus wel zeggen, dat omstreeks 300 of 350 men daar mee is begonnen.

De kerstboom is veel later gekomen, dat is pas een honderd jaar geleden. De groene boom is 't zinnebeeld van een leven, dat nooit sterft, ook niet in duisternis en koude en de lichtjes zijn natuurlijk 't symbool van Hèt Licht dat in de stal van Bethlehem geboren werd in de eerste kerstnacht. Wie de betekenis van de Kerstboom zuiver wil houden, moet er voor zorgen, dat die niet bont wordt: witte kaarsen (zinnebeeld van reinheid en licht) en veel zilveren slingers en ballen die 't licht terugkaatsen en versterken en wat kunstsneeuw op de takken, maar liever geen fel gekleurde dingen. Een kerstboom moet niet doen denken aan een draaimolen, die opzichtig en bont is en door luide muziek en lawaai de aandacht trekt. De kerstboom moet de gedachte oproepen van stil stralend licht en van zuiverheid.

In verschillende landen leven nog allerlei oude gebruiken voort uit de tijd toen het Christendom daar nog niet was ingevoerd. De Zweden, Denen en Noren noemen 't Kerstfeest nog altijd Joelfeest. Dat feest was bij de oude Germanen 't midwinterfeest, waarbij men op de kortste van de dagen de overwinning vierde van 't licht der zon op de duisternis van de winternacht. De nacht die voorafging aan 't Lichtfeest heette de Moedernacht. Dan stond het zonnerad stil en dan moest op de volgende dagen ook het spinnewiel stil staan. Dan was het de heilige tijd, de grootmoeders vertelden van de oude tijden, in de woningen brandde het Joelblok (later het Kerstblok) in de open haard en verspreidde een pittige harslucht in het vertrek. Er was een stille blijdschap in 't gehele gezin. De Christenen namen deze gewoonten over en als de oude heidenen uitzagen naar de komst van het licht op de toppen der bergen, dan dachten zij aan de geboorte van Hèt Licht in de stal van Bethlehem.

En de legende van de heilige nacht ging van de heidenen op de Christenen over. In die nacht en in de twaalf nachten ter

ere van de jaarmaanden, gingen, volgens 't oude verhaal, de goden rond op de aarde. Ze vonden geen deur gesloten, geen tafel ongedekt, geen arme onverzadigd, zolang het Joelblok brandde in de haard. Men zette water, brood en graan buiten onder de sterrenhemel, want men geloofde dat het voedsel en 't drinken daardoor vrij werd van bederf. En later vertelde men van de Kerstnacht er bij, dat geen mens, geen dier, geen plant, zelfs geen dood ding dan in staat was enig kwaad te doen.

De overgebleven stukken houtskool van 't Kerstblok worden zorgvuldig bewaard om daar 't volgend jaar het nieuwe Kerstblok mee aan te steken. Overal waar 't kerstblok brandt, blijven de boze geesten op een afstand en men vertelt dan verhalen van barmhartigheid, vergevensgezindheid en naastenliefde.

In Bretagne (het bekende Franse schiereiland) is een oude kerstlegende die vertelt, dat Jozef en Maria elk jaar op Kerstavond op aarde terugkeren, maar zonder het kind Jezus. Ze vragen overal om de gastvrijheid, die hun te Bethlehem werd geweigerd. En . . . zo zegt 't verhaal, als hun die gastvrijheid verleend wordt in 't eerste 't beste huis waar ze aankloppen, dan is het Koninkrijk Gods, waarvan Jezus sprak nabij.

In de noordelijke landen zet men met Kerstmis een korenschoof op 't dak voor de mussen en 't vee in de stallen krijgt een extra portie voer. Want ook de dieren moeten weten, dat de dag van Jezus geboorte een dag van grote blijdschap is.'

R. O. (Naar diverse gegevens).

TOCH KERSTFEEST....

Stilte over het wijde land.

De stilte van een grijze winterdag ligt over het wijde eenzame land. En in die verlatenheid staat een huis, een huis met schuren en stallen.

Toch is er leven, maar het heeft zich teruggetrokken in de warme beslotenheid van huis en stal. Ja, daar binnen is leven, leven en beweging. Beweging genoeg zelfs, in de stallen en in het woonhuis. Want het is vlak voor Kerstmis en er is extra veel voorbereiding nodig om juist dit jaar Kerstfeest te kunnen vieren. Want dit Kerstfeest valt in de winter van 1944, de winter van nood en lijden, de winter van angst en zorg, van honger en koude.

Nood en angst en zorg hebben ook deze afgelegen boerderij kunnen vinden. Ook boven dit huis ronkten vliegmachines met hun gevaarlijke last. Ook naar deze afgelegen boerderij vonden zij, die uit de steden kwamen om eten te halen, een weg, hongerigen en vervolgden. En de zorg van de vader en moeder van dit huis om allen, die komen, is groot, om ze allemaal iets mee te kunnen geven, een gevulde maag, een gevulde tas, een handdruk en een bemoedigend woord voor de zware terugreis. En bovenal de zorg om het minderen der voorraden; „hoe lang nog”, zucht moeder dikwijls, „hoe lang nog zal ik kunnen helpen”.

't Is wel heel moeilijk in deze sfeer Kerstfeest te vieren.

Maar het zal gevierd worden, heeft Moeder gedacht. Nu meer dan ooit, hebben we dit nodig. Nog nooit was het zo duister om ons. Nog nooit hebben we het Licht zo nodig gehad.

Er moest een kerstboom zijn. De versierselen waren er — en — er was nog een pak kaarsjes. Dat was de hoofdzaak. „Er is nog een beetje chocola, suiker heb ik nog. 'k Bak zelf wat koekjes.” Moeder glimlachte. 't Zou gaan. In de kelder stonden veel gevulde weckflessen. Even stond Moeder in tweestrijd. „Mag dit,” dacht ze, „bij zoveel armoe”.

Dan zag ze de verlangende gezichtjes van haar kinderen. En met zorg kiest ze en ze zet wat apart. „Ik maak een kerstmaaltijd klaar,” dacht ze, „niet overdadig, maar toch een beetje feestelijk, en wie komt, schuift mee aan”.

Ja, wie komt schuift mee aan.

* *
*

Midden in de drukke voorbereidingen voor de komende dagen, kwam opeens het bericht: met een wagen naar 't dorp komen om evacu es op te halen, man, vrouw en vier kinderen.

Maanden geleden was dit al aangekondigd — er gebeurde steeds niets — men dacht er eigenlijk al niet meer aan, nu kwam 't totaal onverwacht.

Nu was 't een en al leven en beweging in het huis. In de grote zijkamer werd de kachel aangemaakt, bedden opgemaakt, een paar ledikanten van zolder gehaald, kruiken in de bedden gelegd.

Midden onder 't gesjouw zei opeens Dientje, de meid, „wat maken we ons druk, wie weet *wat* u in huis krijgt”.

Niet dadelijk had Moeder een antwoord, toen zei ze: „We krijgen mensen in huis, die van hun eigen hof verdreven zijn, die alles moesten achterlaten, en dagen hebben gereisd in deze barre kou.”

* *

Marijtje, aan zich zelf overgelaten, want de jongens sjouwen ook mee, komt zeuren. „Is U nu nog niet klaar. Wanneer gaat u nu eens in de kamer zitten?”

„Dadelijk hoor,” zegt moeder.

Alles staat nu klaar. De gasten kunnen komen. Moeder en Dientje komen bij Marijtje zitten.

„'t Duurt lang,” zegt Moeder.

„Ik hoor Sjoerd met de emmers rammelen,” zegt Dientje. „We zullen gaan melken.”

Moeder knikt. Ze luistert gespannen, of ze niets hoort. 't Is ontzettend koud buiten. En 't is een eind van 't dorp op zo'n open wagen.

Opeens vraagt Marijtje: „Vindt u 't leuk Moeder, dat die vreemde mensen nu zo maar hier moeten komen?”

„Leuk niet Marijtje. Maar — zou jij 't leuk vinden, als wij hier weg moesten. En alles moesten achterlaten?”

„Alles,” vraagt Marijtje ongelovig. Je kunt je kleren toch niet achterlaten en wat moest er dan met de koeien.

Ja, wat moest daarmee. Leuk, denkt Moeder en in een flits ziet ze talloze moeilijkheden. Zeven kinderen in huis, ruzietjes, h e zullen die andere mensen zijn, h e moet het met allen, die hier melk en eten komen halen, al dat heimelijke dat er is en heimelijk m et zijn en blijven. En overmorgen

is 't Kerstfeest. De kinderen hebben er zich zo op verheugd. Als vanzelf vrouwen zich de handen, in een stille bede, om hulp en kracht.

En als Moeder 't gerammel hoort van de naderende wagen, kan ze rustig haar gasten verwelkomen!

Verwelkomen! Ze schrikt toch wel even, als ze dit stelletje gore mensen ziet. Vuil zien ze eruit. Maar ook door en door ellendig en moe en verdrietig!

„Kom gauw binnen,” zegt Moeder. „Hier in de keuken de mantels en mutsen maar, laat uw koffertjes en pakken hier maar liggen en kom gauw mee naar de warme kachel in de kamer.” Dan zitten allen. Moeder schenkt koffie voor de grote mensen, de kinderen krijgen een beetje warme melk. Vreemd en onwennig zitten de gasten, toch wel verkwikt door de warme ontvangst.

Vooraf de kinderen zien verlegen rond. De twee vreemde jongetjes zitten stijf op hun stoel, een meisje van vier jaar staat tegen haar vader, een peutertje van twee, kleine Lieske, zit op haar moeder's schoot. Ze huilt telkens even, op van moeheid en slaap.

Opeens zit ze rechtop, strekt haar beide armpjes uit naar Marijtje, die in haar stoeltje zit met Beri.

„Boea”, roept ze, „boea. Lieske boea!”

„Wat bedoelt ze,” vraagt Moeder.

En Lieske's moeder zegt: „Ze had thuis zo'n beertje. Daar sjouwde ze de hele dag mee. En 's avonds moest boea mee naar bed. We zijn veertien dagen onderweg geweest, en steeds heeft ze gehuild om boea. Maar we konden geen speelgoed meer meesjouwen.”

Moeder kijkt naar Marijtje. En weer steekt Lieske de handjes uit naar Boea.

Maar Marijtje zegt: „Dit is Boea niet. Dit is Beri. En Beri is van mij.” Lieske begint hardop te huilen.

„Dan zegt Lieske's moeder „Zou ik de kinderen maar niet liever naar bed brengen. Ze zijn zo moe.”

Moeder knikt.

Lieske blijft maar zeuren, de andere kinderen vallen heel gauw in slaap, maar Lieske snikt telkens nog even.

Dan zitten de vier grote mensen samen om de kachel. En Vader en Moeder horen van 't leed, alles te moeten achterlaten de lange reis van 't Zuiden van ons land naar 't Noorden, de reis, die een zwerftocht was in kou en duisternis.

De volgende morgen is alles al minder vreemd. De kinderen zijn heerlijk uitgerust en nu zien ze er heel anders uit dan gisteravond.

Jan en Koos gaan direct na 't ontbijt met Sjoerd en Sietse naar achteren, de schuren bekijken en 't vee. Marjetje sluit vriendschap met Marijtje. Ze spelen met de poppen en 't serviesje. Beri zit in 't poppestoeltje vlak naast Marijtje.

Klein Lieske speelt niet meel. Ze kijkt een beetje schuw naar Marijtje en blijft maar dicht in de buurt van haar moeder. Haar oogjes zoeken Beri, maar ze durft hem niet pakken.

En Marjetje vertelt Marijtje, van haar huis, haar eigen speelgoed, haar pop. En dan vertelt ze Marijtje ook van hun beertje. „Lieske zegt altijd Boea en Boea moet overal mee naar toe. Maar toen we weggingen hadden Moeder en Vader al zo veel te dragen, dat ze geen speelgoed konden meenemen. Maar nu heeft Moeder spijt, omdat Lieske steeds huult om Boea.”

Marijtje zegt niets. Ze kijkt een beetje boos naar Lieske en zegt „maar ze krijgt mijn Beri niet.”

* * *

En dan is 't Kerstavond. Moeder heeft de gasten, die ze Oom en Tante noemen, gevraagd, of ze 't goed vinden samen Kerstfeest te vieren.

En Tante heeft geknikt met tranen in de ogen. *Nu Kerstfeest vieren.* Dankbaar kijkt ze Moeder aan. Wat fijn voor de kinderen — en voor onszelf — voegt ze er achter aan.

In een heel grote kring zitten ze 's avonds om de kerstboom. Samen zingen ze de mooie kerstliederen en Moeder vertelt, waarom we Kerstfeest vieren, het feest van Licht en Liefde, het feest van Jezus, die ons allen heeft geleerd wat het betekent goed te zijn voor anderen.

Marijtje ziet op naar Moeder en dan kijkt ze even naar Lieske, die zoet op Tante's schoot zit en met stralende oogjes kijkt naar de lichtjes van de boom.

Later vertelt Vader het oude, wondere kerstverhaal. De kinderen volgen Jozef en Maria op hun moeilijke tocht. Ze horen de Engelen zingen en ze zien de herders rond de kribbe. En ze gaven het kindje hun liefde.

Dan heeft Moeder een verrassing. Chocolademelk met eigen gebakken koekjes. Hoe smullen ze er van!

Marijtje is heel dicht naast Moeder gekropen. Ze hoort niets van 't zachte praten der anderen. Ze kijkt naar de

brandende kaarsjes. En ze denkt aan Moeder's woorden: „Kerstfeest is een feest van Liefde.” Moeder, denkt Marijtje, is altijd lief. Ze kan het nog niet allemaal begrijpen, maar ze voelt toch wel, hoe Moeder haar best doet, het deze vreemde mensen naar de zin te maken.

En zij zelf?!

„Slaap je Marijtje,” vraagt Moeder.

Marijtje schrikt op. „Gaan we nog eens samen zingen, Moeder?”

Later vertelt Tante nog een mooi verhaal en dan beginnen de kaarsjes kort te worden en de een na de ander spettert uit.

Heel stil zitten allen en kijken naar 't laatste kaarsje. Marijtje zucht. Zo mooi was dit Kerstfeest en 't verhaal van Tante. En wat Moeder zei. Onrustig is Marijtje opeens. Als een lichtstraal is een gedachte in haar opgekomen.

Ze ziet het lieve kleine Lieske, half slapend op haar Moeder's schoot. En, voor de kaarsjes zijn uitgebrand en Moeder de lamp aansteekt, staat Marijtje naast tante's stoel, Beri in de arm.

„Lieske, hier is Boea, voor jou!”

Lieske kijkt, ziet op naar Marijtje. Stijf klemt ze Boea tegen zich aan. Dan steekt ze Marijtje haar gezichtje toe voor een zoen en zegt: „Marijtje, jij lief.”

R. Buurma-Vredevoogd.

DE KERSTBOOM

*Wij hebben een boom,
Wij hebben een boom,
En wij mochten helpen versieren,
Wij hebben de zilveren sterren geplakt,
En slingers van gouden papieren.*

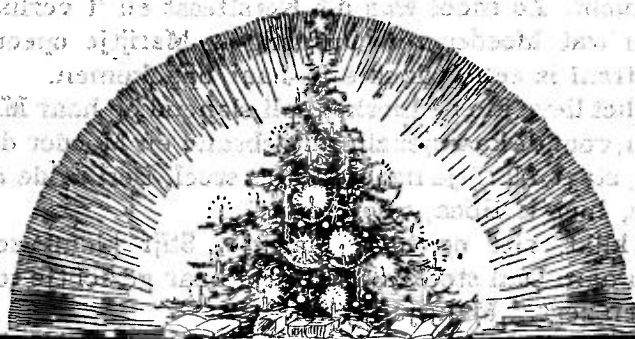
*Wij hebben appels en noten verguld,
En dennenappels bij vrachten.
Vanavond steekt moeder de kaarsjes aan,
Vanavond mogen wij binnen gaan;
Ik kan haast zo lang niet meer wachten.*

*Nu is het Kerstmis. Overal
Glanzen de gouden lichtjes.
De kinderen staan in een kring
Met stralende gezichtjes.*

*Daar buiten is het koud en guur,
De wind waait langs de landen.
Maar binnen aan de kerstboom staan
De kaarsjes stil te branden.*

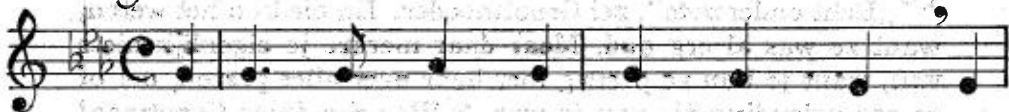
*Tussen het donker dennengroen
Glimmen de glazen dingen,
En in een kring staan om de boom
De kinderen te zingen.*

Jansje Verhoeff, Hoorn.
11 jaar.

De herders

Langzaam

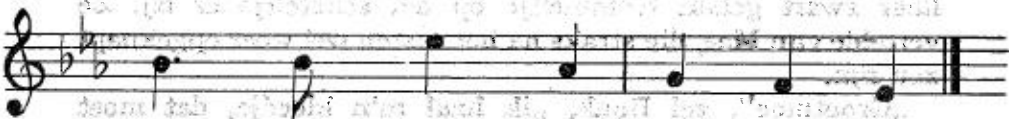
1. De herders in den don. kren nacht, Ze

hiel den in het veld de wacht; Toen

daalde uit de he - mel - sfeer In

glans van licht - een en - gel neer.

De engel sprak: „Vreest, herders niet: Gaat henen en aanbidt het kind,
Der mensheid is groot heil geschied; Dat gij daar in de kribbe vindt.”
God bracht een kind in arme stal En uit den Hoge trof hun oor
Dat eens uw Redder wezen zal. Der eng'len heerlijk vredekoor.

De herders hebben 't Woord verstaan;
Ze zijn naar Bethlehem gegaan
En bogen bij de kribbe neer
Voor 't Christuskind, ons aller Heer.

Uit: Liedjes op het Kerstfeest. Uitg. Van Gorcum & Comp., Assen.

WAT BOUKJE MET KERSTMIS BEGREEP

Dat was nu nog 's een fijne Kerstvacantie! Sneeuw èn ijs! „Echt ouderwets”, zei Grootmoeder. En die kon het weten, want ze was al erg oud. Maar daar merkte je eigenlijk niets van, want je kon zo prettig met haar over alles praten, net of ze een vriendinnetje van je was. 't Was een énige Grootmoe!

Dat dacht Boukje, toen ze van school naar huis liep. Of lièp? Ze sprong meer, want ze was ook zo blij! Vacantie! Sneeuw! Ijs! Kerstfeest, Oudejaar! 't Kon niet òp!

Zingend deed ze de deur van hun huisje open. Hè, wat was 't hier stil. En Moeder niet in de kamer? Ze was toch niet uit werken vandaag. „Moe! . . . Moeder!” riep ze hard door huis. Maar daar ging de deur van Grootmoe's zijkamertje al open.

„Stil Bouk”, zei ze, „Moeder ligt even te rusten. Ze had zo'n erge hoofdpijn. Kom maar bij mij, dan drinken we hier samen thee.” Hè, wat was 't hièr gezellig. De kachel snorde zo leuk, de theeketel zong, de thee stond al klaar op het lichtje met de vier mooie witte plaatjes. Poes lag in een rolletje op een stoel te slapen.

Grootmoe schonk thee en legde een paar speculaasjes uit haar zwart gelakt trommeltje op het schoteltje er bij. Ze vertelde van Moe, die straks na het rusten wel weer opgeknapt zou zijn.

„Grootmoe”, zei Bouk, „ik haal m'n kleedje, dat moet ik nog afmaken.”

„Kind”, schrok Grootmoe, „heb je dat nu nòg niet af?”

Boukje keek boos. „Wanneer moest ik dat dan gedaan hebben?” zei ze. Dat kleedje was eerst bestemd geweest voor Moeders Sinterklaascadeau, maar 't was niet klaar gekomen en nu had Grootmoe bedacht, dat ze het dan met Kerst als een verrassing op tafel zou leggen. Maar de zin was er wat af en ze had er bijna niets weer aan gedaan.

„Weet je”, zei de oude vrouw bedachtzaam, „Moeder heeft gevraagd of je wat kousen voor haar stoppen wilt. Ze moeten voor de feestdagen klaar . . . en ik kan 't niet meer zien”. Nu was Boukjes goede stemming helemaal weg. „Kousenstoppen!”

„Nee, ik doe 't niet!” zei ze koppig. „Ik wou eigenlijk schaatsenrijden — ze gingen allemaal nog. En om dat kleeedje ging ik naar huis. Maar ik ga géén kousen stoppen! Dank je lekker!”

„Boukje”, zei Grootmoe alleen en zette het mandje met stopwerk bij haar neer.

Woedend greep Boukje het mandje en ging er mee naar Moeders huiskamer. Ze knipte het licht op, plofte de mand op de grond.

Brrr . . . 't was koud hier. Moeder had de kachel niet hard aangezet, nu ze er tòch niet was.

„Kind, toe nou”, kwam Grootje al om het hoekje van de deur. „Wat zit je nu hier alleen in de kou! En trek dan een vestje aan. Ik mag 't niet zien, de koude, blote armen.”

„Dat gezeur over die korte mouwen”, viel Boukje uit. „Ze hebben 't immers allemáál. Carla ook.”

Grootmoe zuchtte en trok de deur zachtjes toe. Boukje probeerde te stoppen. Woedend trok ze aan de draad.

„'t Was leuk, als je in je vakantie niet eens kon doen, wat je wou. Kousenstoppen! O en ze zouden nog wel véél meer van die fijne werkjes voor haar hebben, Moeder en Grootmoe. Kamerdoen zeker en kachelpoetsen en koper poetsen. Moeder had 't druk met haar werkhuizen. Zij zou 't werk hier thuis wel moeten opknappen. Bah! als je maar rijk was, zoals Carla, dan had je pas een fijn leventje. Die kon schaatsenrijden en lezen en spelen en wandelen en uitgaan als ze maar wou. Maar zij . . . Moeder was een arme weduwe en Grootmoe was óók niet rijk. Wat had zij, Boukje, nu eigenlijk voor een leven . . . Heftiger trok ze en trok ze, tot de draad brak en het gat tweemaal zo groot was als bij het begin.

En toen Moeder binnenkwam vond ze haar dochtertje blauw van de kou en hevig snikkend voorover op tafel, het hoofd op de ongeluuskous.

Walgemoed, vergeten de hele scène van de vorige dag, stapte Bouk naar de vijver achter het „Kasteel”, zoals ze dat

op het dorp noemden, en bond de schaatsen onder. Ze reed stevig en het was nog niet druk, zo vroeg in de morgen. Wie kwam daar ineens te voorschijn achter dat bosje vandaan? Was dat Carla niet? Ja hoor, ze was 't!

Carla! dat was voor Boukje een wònder. Carla was immers net een prinses uit een sprookje! Die ráán al: „Carla.” Ze was in Indië geboren en woonde nu bij haar Oma (Carla zei „Oma” en geen „Grootmoe”!) op het „Kasteel”. Was dat dan allenáál niet wonderlijk? En ze zag er uit! Om te stelen! Prachtige blonde krullen en héél donkere ogen. En kléren dat ze had . . .!

Wat zag ze er nu ook weer beeldig uit! Een wijd blauw rokje en een fijne, dikke ijstui. En zo'n leuke muts met een shawl er aan en precies zulke wanten met kappen. En mooie schaatsen had ze!

„Carla! Carla!” riep Boukje heel hard. Carla keek om. Ze bemoeide zich nooit veel met de dorpskinderen, waar ze mee op school ging, alleen soms met Betty van den dokter. „O”, zei ze, „ben jij 't! Rij maar 's met me!” Boukje kwam met een hoge kleur op haar afgegleden, dadelijk bereid. Ze greep Carla's handen en trok haar mee. Prettig rijden was 't nu juist niet, want Carla kon er niet veel van. Maar dat kwam, doordat er in Indië natuurlijk geen ijs is. Wat hinderde dat alles! Ze reed met Carla! Boukje, dolgelukkig, babbelde aan één stuk door, vertelde van alles, van school, van thuis, van Moeder en Grootmoe.

Kwamen er maar eens meer kinderen op de baan, dan zàgen ze haar, met Carla! Kijk, daar had je al een stel. Boukje genoot van haar triomf.

Maar nauwelijks had Carla de meisjes gezien, of ze liet Boukje zonder iets te zeggen los, krabbelde naar de kant en riep: „Kom, Betty, ga je met mij rijden?”

En even later kwamen ze Boukje voorbij, die be-

teuterd en verslagen op dezelfde plek was blijven staan. „Toe kind”, lachte Carla, „ga jij maar kousenstoppen! Misschien heeft „Opoe” je kleedje wel afgemaakt . . . Zeg, ben je bevroren?”

En werkelijk, 't léék wel zo. Onbeweeglijk, met wit, vertrokken gezichtje stond Boukje daar. 't Was of ze zich nooit meer zou kunnen bewegen, of alles in haar koud was en pijn deed, o, zo'n pijn. Dan keek ze verschrikt om zich heen, bond af en slenterde naar huis. Ze zag niets dan die koude, minachtende ogen en hoorde dat spottende lachen: „ga jij maar kousenstoppen!” „Je Opoe . . .”

En ineens was 't of Boukje haar sprookjesprinses zag, zoals ze werkelijk wàs: een trots klein meisje met móóie kleren, maar met een boos hartje.

Hoe had Carla zó kunnen zijn. Gebruikt had ze haar, Boukje, toen er niemand anders was. En zij, ze was nog blij geweest ook en ze had verteld van Moeder, van Grootje, àlles, àlles en dat kind had haar uitgelachen, met haar gespot en óók met Grootmoe. O, hoe durfde ze!

Snikkend zocht ze troost bij Grootje. „Je hebt je toch niet bezeerd?” vroeg die bezorgd.

Maar Boukje schudde van nées. 't Duurde lang voor Grootmoe alles gehoord en begrepen had. „Ik háát dat kind, o, wat háát ik haar!” zei Boukje fel.

Zacht streek Grootmoe over het saamgeknepen handje van haar kleindochtertje.

„Nee, Bouk, dat mag je niet. Hàten mogen we niet.”

„Maar vindt U 't dan niet geméén?”

„Ja”, knikte Grootmoe. „'t Is héél lelijk van dat meisje. Maar, weet je, Carla heeft geen lieve moeder hier, zoals jij. Haar Oma, de oude mevrouw van het Kasteel is erg streng en trots en zo stil. Het kind zal het daar wel niet zo erg prettig hebben. Niemand om 's mee te praten of bij uit te huilen of . . . om 's lekker tegen te mopperen!” voegde ze er met een guitig gezicht bij. „Jij bent zoveel rijker!”

„Rijker? Ik?” Zij, Boukje, het dochttertje van een arme weduwe, hoe kon die nu rijker zijn dan Carla van het Kasteel? Nu zèi Grootmoe toch maar wat en ze keek ongelovig op.

„'t Is gauw Kerstmis, meisje. Dan zul je 't wel beter begrijpen. Zie je, elk jaar, hoe ouder we worden, hoe beter leren we Kerstmis begrijpen . . . àls we maar luisteren willen.

In de huiskamer stond de kleine boom op tafel. Er onder lag het kleedje, dat nu af was. Moeder en Grootmoe, Boukje tussen hen beiden in, zaten er om heen. In hun ogen blonk de glans der kaarsen. Grootmoe had zo juist het Kerstverhaal voorgelezen.

„Jezus”, zei ze nu, „Gods liefste kind, werd in een stal geboren. Hij had geen wiegje om in te liggen, geen kleertjes, die zijn Moeder hem aan kon trekken, niets. Hij had alleen maar de liefde van zijn ouders, zó arm leek hij.

En wat werd hij rijk, rijker dan één mens op aarde ooit geworden is. Niet aan geld of aan goed. Dát heeft Jezus nooit bezeten. Maar aan geloof en aan liefde, aan echte goedheid en aan vrede van binnen. Hij had van dat alles zó veel, dat hij er altijd maar weer van weg kon geven. Zie je, en óns wil hij ook daarvan geven, als wij er hem maar om vragen en naar hem willen luisteren. En dan worden wij óók rijk, èn gelukkig.

Begrijp je nu, Bouk, hoe een arm mens heel rijk en een rijk mens heel àrm kan zijn?”

Stil kroop Boukje tegen Moeder aan.

„Grootmoe is óók rijk, hè Moe?” zei ze. Moeder knikte.

„Ja, héél, héél rijk! Wie liefde geeft en liefde ontvangt, is rijk!”

„Maar”, en Boukje verstopte haar hoofd aan Moeders schouder, zodat ze haar gezichtje niet konden zien, „ik ben óók rijk, want ik heb jullie allebei!”

W. J. Bakker-Tenthoff.

ONZE WEDSTRIJD

Janneke en Tinka zijn tweelingen. Maar ze lijken helemaal niet op elkaar hoor!

Janneke is groot en blond, Tinka klein en donker. Ze vinden ook nooit dezelfde spelletjes prettig. En ze hebben allebei een ander meisje tot vriendin. Toch kunnen Janneke en Tinka het opperbest samen vinden, ze hebben eigenlijk nooit ruzie en ze kibbelen zelden.

Oom Bert, die heel dikwijls op visite komt, vindt het altijd erg grappig, dat deze tweeling zo verschillend doet.

Neemt Janneke een boterham met jam, dan kiest Tinka koek. En als Tinka om vier uur uit school een bruinbroodje vraagt, dan wil Janneke liever een wittebroodje.

Zelfs het verlanglijstje voor hun twaalfde verjaardag is totaal verschillend. Er staan geen twee gelijke wensen op. Oom Bert mag het ook zien. „Weet je wat”, zegt hij, „ik stuur jullie een precies gelijke pop!”

„Als u dat doet”.

Neen, Oom Bert doet iets heel anders. Op de morgen van hun verjaardag komt er voor elk een brief, een aangetekende brief nog wel.

In die brief zit voor ieder f 5.—.

’t Spijt me, schrijft Oom Bert, dat ik jullie niet persoonlijk kan feliciteren.

Maar, als verjaardagscadeau krijgen jullie van mij f 5.—, en daar mag je mee doen wat je wilt. En dan schrijft Oom heel ondeugend: Je mag er niet precies het zelfde meedoen, hoor! En — je moet me allebei schrijven, hoe je ’t geld besteed hebt!

En nu komt het, neefjes en nichtjes van De Vonk, en alle kindertjes, die dit Kerstnummer lezen.

Schrijven jullie nu eens die twee brieven, een van Janneke aan Oom Bert, en een van Tinka aan Oom Bert. Ze mogen wel samen op één velletje papier.

Zet onder de brieven je naam, voluit, jongen of meisje en je leeftijd.

Adresseer ze aan:

Tante Tine, Brink 10, Assen.

KNUTSELWERKJES

voor kerstmis

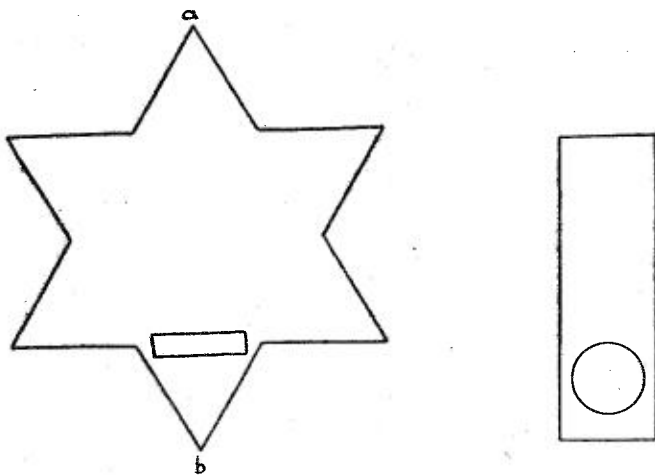
een wandluchter

We maken van stevig carton een ster, als bijgaande tekening aangeeft, afstand $a-b$ is 20 cm. — en bekleden deze met zilverpapier.

Van een latje, \pm 2 cm dik en 3 cm breed, zagen we een stuk van 8 cm lang. Op het ene eind boren we een gat, waarin een kaars goed vast kan staan.

Met een paar kleine spijkertjes — wel lang en dun met grote koppen — spijkeren wij dit kaarsenhoudertje nu vast aan de ster — op de plaats aangegeven door het rechthoekje.

Wanneer we nu in de bovenste sterrepunt een net gaatje maken, hebben we een aardig wandlampje.

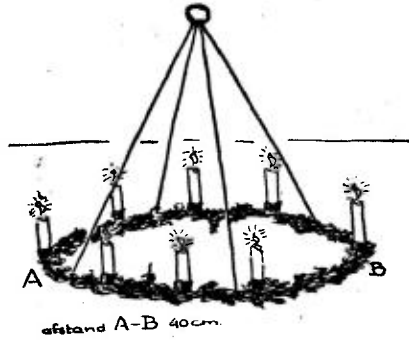

een kerstkroon

We maken dit jaar een alleraardigste versiering voor de huiskamer.

Een ring — waarvan de doorsnee 40 cm is — maken we van dik ijzerdraad of van een wilgen- of hazelaar-stok.

Is deze ring klaar, dan gaan we deze bekleden met denne-

groen, tot ze een hoogte heeft van ongeveer 6 à 10 cm. We gaan er van lijsterbessen een versiering in maken, ook doen een paar met zilverbrons bewerkte denneappels het er erg mooi aan.

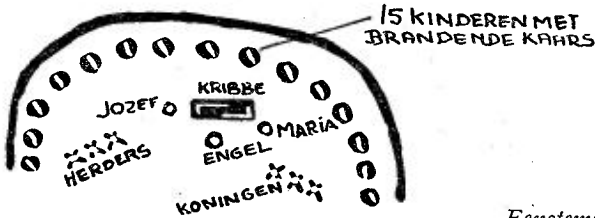
We gaan nu tussen het groen acht kaarsenhouders bevestigen, waarin we lange witte kaarsen zetten.

Nu gaan we vier lange rode linten (ongeveer 60 cm lang) van boven aan elkaar knopen. De andere vier einden worden aan de kaarsenring bevestigd — stevig hoor! en klaar is de versiering. We hangen haar op zó, dat, wanneer de kaarsjes branden, ieder er van kan genieten.

W. B.

BIJ DE KRIBBE

Rolverdeling:

Een jongen.
Een meisje.
Jozef.
Maria.
Engel.
3 koningen.
3 herders.
2 andere kinderen.

Eenstemmig kinderkoortje, waarin alle kinderen kunnen meezingen, elk met een kaarsje in de hand.

Zachte muziek van Kerstliederen.

Jongen met krukje en stok en meisje met kribje komen op.

Meisje: Hier zet ik het kribje voor Jezus neer
Die geboren werd als een kindje teer
In de stal van Bethlehem.

Jongen: En hier moet Maria's krukje staan
Want Jozef komt dáár: l é?, achteraan,
En die stok is ook voor hem.

Zet de stok tegen de kribbe.

Meisje: Dan komen hier rechts de herders, niet waar?
En de koningen allemaal links, dus dáár.
Wel, dan kan het spel beginnen
Laat jij nu de kinderen binnen?

Jongen: Kom allen en brengt jullie lichtjes mee.
Maar... loopt voorzichtig en twee bij twee.

Kinderen komen op, elk met een brandend kaarsje en gaan met een wijde boog rondom de kribbe staan, de voorzijde van 't podium alleen open latend.

Meisje: Nu moet je goed luisteren allemaal
Want nu vertel ik het Kerstverhaal:

„Toen Keizer Augustus regeerde, werd overal in het grote rijk der Romeinen bekend gemaakt, dat alle mensen zich moesten laten inschrijven in hun geboorteplaats.

Zo trok Jozef, de timmerman van Nazareth, met zijn vrouw Maria, uit 't Noorden naar het verre Zuiden, naar de stad Bethlehem, omdat hij nog

afstamde van koning David, die ook in die stad geboren was.

En toen zij daar overal aanklopten was er voor hen geen plaats in de herberg en met veel moeite kwamen ze tenslotte terecht in een stal.

Daar werd het kindje Jezus geboren. Maria wikkelde de kleine in doeken en legde hem in wat stro in de kribbe."

Kinderen: (zang)

Ik denk aan de nacht, toen heel Bethlehem sliep

En Jo - zef be - zorgd langs de woningen liep

Toen niemand niemand in heel de stad

Een plaatsje voor hem en Ma - ria had.

Ik denk aan de nacht, toen heel Bethlehem sliep
En Jozef bezorgd langs de woningen liep
Toen niemand, niemand in heel de stad
Een plaatsje voor hem en Maria had.

Ik denk aan de nacht toen de Heer van 't Heelal
Als wieg vond een kribbe, als woning een stal,
Als kleertjes doeken, geen mensenkind
Dat armer ontvangst op aarde vindt.

Onder 't zingen van 't laatste couplet komen Jozef en Maria op.

Maria: Ik ben zo moe en het is zo koud
Maar de stal is verlicht als door vlammen hout....
Hoe vreemd is toch, Jozef, deze nacht
't Is net of ik op iets heerlijk wacht.....
Zou nu het wonder gebeuren gaan
Waar de engel van sprak in Gods Heilige naam?
Zou deze nacht het kindje komen
Waaraan ik dacht in mijn lichtste dromen?

Meisje: Laten we heel zacht gaan zingen
Van de hoogste en heiligste dingen

Kinderen: (zang) Stille nacht, heilige nacht (2 coupletten).
Onder 't 2de couplet komt een engel op, die als 't lied uit is
't gebaar maakt van 't kind in de kribbe te leggen.

Engel: Dit kind, geboren in een stal
Zal Koning zijn van 't gans heelal
Zijn blijde komst wordt reeds vermeld
Aan schaam'le herders in het veld.

Kinderen: (zang; melodie: ik denk aan de nacht)
Daar buiten in 't veld scheurde 't nacht'lijk gordijn
Daar schitterd' en glansde 't van hemelse schijn
Dat kind in de kribbe, veracht en klein
Zal eens voor verdoolden een herder zijn.

Onder het zingen gaat de engel af.

Jongen: (vertelt)

„Er waren die nacht herders in het veld, die de wacht hielden over hun kudde. En plotseling stond een engel des Heren bij hen en ze werden omstraald van hemels licht. Van angst durfde niemand van hen opkijken. Maar de engel zeide: Vreest niet, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die heel het volk ten deel zal vallen: U is heden de Heiland geboren, namelijk Christus de Heer, in de stad van David. En dit zij u het teken: Gij zult het kind vinden in doeken gewikkeld en liggende in een kribbe.

En plotseling zweefde een leger van engelen uit de hemel neer op de aarde en een machtig gezang vervulde het heelal:

„Ere zij God in den hoge, en vrede op aarde, voor de mensen in wie God welbehagen heeft”.

Onder de laatste woorden komen de herders op en knielen bij de kribbe.

1e herder: Wij hebben een engelenlied gehoord,
Daar ginds in het veld buiten Bethlehems poort.

2e herder: Een engel is tot ons neder gedaald
En heeft ons een wond're geboorte verhaald.

3e herder: Wij zoeken een kind, in doeken gewonden
Zoals de engel het ons verkondde.

Maria: Hier is het kind, van God gegeven.

Herders samen: Wij schenken het ons hart, ons leven.

Kind: treedt uit de kring naar voren met kaarsje in de hand
en zingt bij de kribbe staande:

Dat kind in de krib wil ook mijn herder zijn,
Hij kent al Zijn schaapjes, hoe jong en hoe klein,
Zo vriend'lijk nodigt Zijn zachte stem,
't Is nergens zo veilig als dicht bij Hem.

(melodie: ik denk aan de nacht.)

Kind treedt terug in de kring.

3e herder: Zo grote blijdschap verdienen wij niet!
Nog klinkt in mijn oren het engelenlied.

Kinderen: (zang) Ere zij God.

Meisje: (vertelt):

„Toen nu Jezus geboren was in de dagen dat de wrede koning Herodes vorst was van het Joodse land, kwamen wijzen uit het Oosten te Jeruzalem aan en vroegen: Waar is de Koning der Joden, die pas geboren is? Wij zagen zijn ster in het Oosten en zijn gekomen om Hem te aanbidden.

Toen Koning Herodes dat hoorde werd hij zeer bevreesd. Hij liet de overpriesters en schriftgeleerden samenkomen en vernam van hen, dat volgens de oude boeken, de Christus geboren zou worden te Bethlehem. Daarna zond hij de wijzen naar Bethlehem en zeide: Gaat heen en doet nauwkeurig onderzoek naar dat kind en zodra gij het vindt, bericht het mij, opdat ook ik hem hulde kan bewijzen.

De wijzen vertrokken en zie, de ster, die zij hadden gezien ging hun weer voor, totdat zij bleef staan boven de stal, waar het kind was.”

Kinderen: (zang) Wijzen uit het Oosten

Uit zo verre land

Zij zochten onzen Here

met offerand.

Z'offerden ootmoediglijk
mirr', wierook ende goud
t' eren van dat kinde
dat alle ding behoudt.
Ontferm U Heer.

(Gez. 14 bundel N. H. Kerk vs 3).

Onder 't zingen komen de drie koningen op. De herders treden achteruit.

- 1e koning:* Is hier het koningskind geboren
Wiens ster al nachten staat te gloren?
2e koning: Wij hebben gereisd menig dag en nacht
Tot zij ons naar dit stalletje bracht.
3e koning: Wij brengen wierook, mirre en goud
Voor 't Hemels kindje in de kribbe van hout.
1e koning: Wij weten, onze geschenken zijn klein,
Maar laten ze tolk onzer harten zijn!
2e koning: Wij buigen ons nederig voor u neer
En vragen u: „Wees onze Koning, Heer!”
3e koning: Nu breekt een nieuwe wereld aan
Nu Gij in ons leven zijt ingegaan.
2e koning: (tot de herders)
Gij mannen van 't veld treedt niet ter zij,
Bij Hem zijn wij heus niet meer dan gij.

Herders naderen links de kribbe.

- 1e koning:* (tot de kinderen)
Komt nader kind'ren, Hij komt ook voor u
Komt en aanschouwt het Kindje nu.

Kinderen doen een pas voorwaarts en maken de kring daardoor nauwer.

Jozef: Ik weet dat dit Kind van ons allen verwacht
Dat wij branden als kaarsjes in donkere nacht.

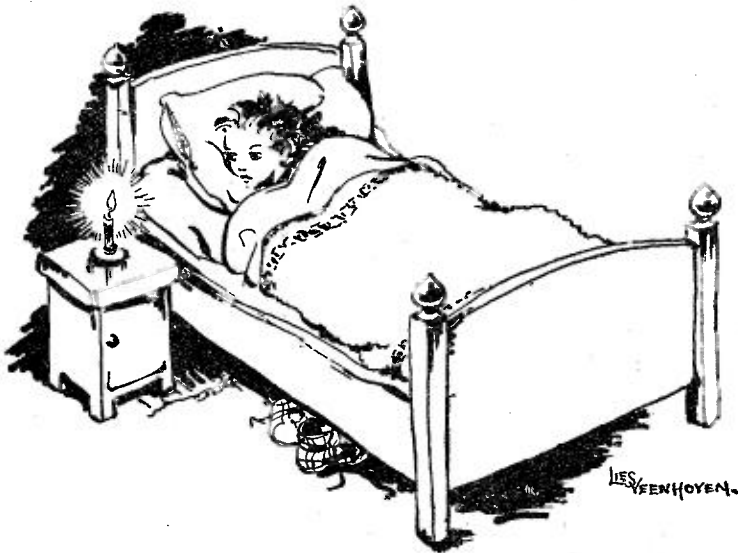
Kind: Nu gaan wij samen het kindje omringen
En zachtjes voor Hem dit liedje zingen.

Kinderen: (zang)
„Jezus zegt dat Hij hier van ons verwacht.”
(alle coupletten).

Meisje: Ons spel is ten einde, maar blij en tevê
Neemt elk van de kribbe een Kerstzegen mee.

Afgaan onder 't zingen van Stille Nacht. Eerst de Jongen en het Meisje, dan Jozef en Maria, daarna telkens een koning en een herder en tenslotte de hele rij van kinderen met de brandend? kaarsjes, allen twee bij twee.

KERSTMIS VOOR IEDEREEN

*Als je ziek bent of alleen
lijkt soms alles donker
Maar dit kleine lichtje zegt
met z'n blij geflonker:
Of je ziek bent of alleen
Kerstmis is 't voor iedereen.*

*Wat of Kerstmis toch beduidt?
Moet je dat nog vragen!
God gaf ons het Christuskind
Als Licht voor alle dagen.
Of je ziek bent of alleen
't Kindje kwam voor iedereen!*

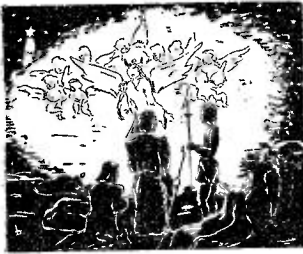
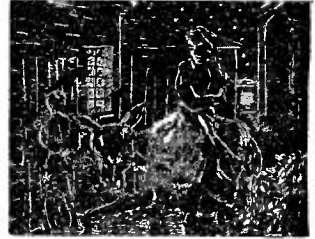
Uit: Kerstmis 1936, V.C.J.C.

Da H. J. Modderman.

In Nazareth verscheen een heraut te paard, afgezant van Keizer Augustinus, de bevolking verkondigende, dat alle inwoners van het Rijk beschreven zouden worden.

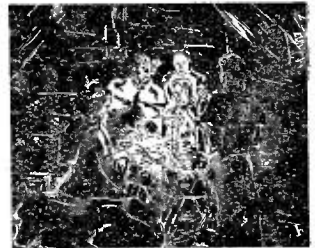
En zij klopten aan vele deuren, doch zij klopten tevergeefs. In geen der huizen was een plaatsje, waar Maria haar moede hoofd kon nederleggen.

En van stonde aan was daar met den Engel ene schare van Engelen, prijzende God en zeggende (zingende) Ere zij God in de hoogste hemelen — en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen. —

Zie enige wijzen uit het Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen, vragende: zeggende:

Waar is de geboren Koning der Joden? Want wij hebben gezien zijne ster in het Oosten en zijn gekomen om hem te aanbidden.

Het Kerstboek „De Vonk” is een bijzonder nummer van de Jeugdkrant „De Vonk”. Voor inlichtingen daarover wende men zich tot de uitgevers.

